

Հրատարակի յամեն Եւ-
աթ ո՞րո՞ւ եռո՞ւ Տու մարի՞
Տարեկան Կ, Ուու Փի 24:
Առաջին, Ընկերութեան

ԽՍԹՈՒՄՆ ԱՐԵԼ ԶԱՐԱՐԻ ԵՐԵՎԱՆԻԿ

Ամենայն տպագովն Հրա-
տարակութիւնի ձեք տը-
պին ։
Ըստածին սուբ տպե-
ցութիւն անոյ ուս տաք ։

• • • • •

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԵԼ ՅԱՐԱՐԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

* * * * * ԱՅՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԱԿԱՆ ԳԼԵՎԵԼԵԱԾ

ՏԵՍ. Գ. Թէ. 118. ԿԵԼԿԵԹ 1847 Եր 13.

ՔԱՂԱՔԱԿԱԿԱՆԻ ԿԸՆԿԸՑ

Ծնորհակալութեամբ լինկարաք ՚ի
Պարոն Պազարէ Ա իշխեան զօրինակ
մի չորից դժիու Խւղաքերից Աւելա-
րանացն՝ ժաղկազարդ եղերօք և կարի
որուեստաւոր տպագրութեամբ ՚ի վե-
րաց միաժամ ընտիր թղթոյ՝ ուսիրեալ
“Բարեպաշտ Հայրենունիք և աւա-
տագարդն Ազայ Յալսանան Հայագետ-
նի քարերաբի տպարանին ։ այսպիսի
խորագլու

Այս եպահան Խոպսենի Դ ուսու և ՚ի շուտ Հայ-
ագարական Սառե Եւելեան Հայու

՚ի Հայուղութեան Տեսան և ուստ Խենան
Առաջաւունի Խորագուն Կաթողիկոս ունիան
Հայու”

Իսկ ՚ի վախճան Խորաքոնչիւր
գլուցն թէ

“Ո՞ւ ոքանագուն առանու իշխան պատեսու ու-
ղարակի պատեղուր Արա Ե-վանակ իշխունակ
երբակի իշխան և նախան շնորհ համայ նախ-
եալուն”

Առաջեալ զգաւուրակուն մասին պա-
կասութիւնն, վերագոյն համարիմք լզ

դորմն քոն զոր տեսաք մինչ ցարզ ՚ի
իշգու աղջիս ։ Ա իշխան Պիտինիկ աղոտ-
գրութեանց համարեալ և զարմանամք ք
ընդ արտար Եւ բոպացի և զբարց մերոց ։
բայց Պարոն Պ. Ա իշխան Կոստանդ-
նուպոլիսից յուք ամի զամեներումք ք
յարուեստակոն մասին եթէ Հիմա-
ւոր և բաւական քաջալերութիւն ու-
նիցի ։ Եթէ միտ եղեալ եր Աղքին
շատապատթեան Ժազավոյն Ա սուսա-
ծաշինի ։ զորմէ մե քս հրատարակե-
ցաք ։ Պարոն Պազար Ա իշխանի
արքանակը զարդարէր զօնագուհէն ա
մմայն Ժարդմահութեանց ։ Տըխ-
րելի է ։ զի նարանոր Ա սումեական
Ա նկերութիւնք ազգիս ուսկաւին բա-
ւական չեղին զ Ձեռացին ընդ Ա տոց-
ւոյն միարանել արուեստից ։ յարոց
մրոյն և միշտ ծնանի կատարելութիւն
Ա բուհստք արտեստից են առաջնորդք ։

— Համապատասխանի ոք Ա բըրը Տ
ձեւագրութեամբ ։ մակաղ բելով լզ-
գրուած իւր Երևան Ուսէ ՄԵԴԱՐ, և
Ա ԱՐԵՎԱՆ ՎԵՐԱՆ Հ ԵՐԵՎԱՆ կամք յուշ

առնել զոր ինչ միանգամբ ուսումնառէր
Պարսկ ոմն խոստցաւ, յանցեալ
Հանդիսի հարցաքննութեանն. և զօր
մէ ք արդէն խի հրամագալեցաք ՚ի
76 Ազգասիրիս այսոքիկ: — Տակաւին
և ո բարի համարելով զիրկիոնն. Հը-
րամարակեմք: Եռանդն իմն արկանե-
րով ՚ի սիրո վասուն աշակերտոց Ո: ·
Ճեմարանի մերց:

ԱՅ ՄԱՐՏԻՆԻՔ:

Յոյս վայր աղաղակէր Ազգուսէր
թէ քարբառ մի, և ոյն մանաւանդ
Հոյրենականն ըստական առնէք գա-
շակերտ ոք հմասթեան այլոց յեզուաց
և գիտութեանց: բայց ոչ ոք ըն-
կալու զայն, կոբաւէն հետու Կարկա-
թոյ կիցո արծակեաց ընդգլում: | ա
Ո արտօնիւթէր ուսումնաբանի զշողի
շնորհն յերկինս, և դիմութիւն նո-
րո յերկիրի՝ յինքն ըստարարելով:
Գլխաւոր վարժապետո ուսումնաբանին
՚ի մէջ այլոց կարեսրաց: Հրամարա-
կեաց և զհաւողոյ կարգիսդ զոյս:

“Աւելորդ իմն թուի ցուցանի,
թէ ուսումն յեզուին: որ մինչ ՚ի
վերջին ժամանակը մեր եկաց իրեւ
մի միայն դրդի մասւ որական Հմաս-
թեան: ամենայն ընդունակութեան
պատկանաւը իմն իցէ: Ասաց մի
յարդի ըստառորեալ ուսուցաց, թէ
թէպէսե այս լեզու տուեալ լինի
աշակերտոց իրեւ դ ործի յարգարե-
րոց մասօց նոցու, բայց անհնարին և
հասսատել թէ լեզու աշակերտին
կամ որ և իցէ լեզու ՚ի Հնդկա-
տան յառ. Չ լնդացէլ կարիշեն զփա-
կագելին նպատակ:” Եւ կարի յի-
րաւունու: զի որ ոչ նախ ուսու-
մանի, զիսորդ կարեցէ խոււ: Որ կամի

ուսումնել զիօսս աղքաց, ովաբանի նախ
ուսանել զեղոնակ խորհերոյ նոցա-
տագ թէ ոչ ամենայն: առական խո-
սակցութիւնք իւրենին: Ամենայն ներհա-
կութիւնն մեր ցայս վայր՝ ոչ էր, թէ
ընդէր մերք ուսանեն զեղզուս այլոց
աղքաց, այլ թէ լիդէր ՈՇ ուսանեն
զնուաս կառարել լուսէն: Յիս զոմն
բաղրամն ՚ի գորոց աղդաց զեգերելը՝
իրեւ ելանն: անուռատ աշակերտնն, ոչ
ինչ տառել քերէ ընդ իւր, քան
թէ առել թէ հոմո, տուր ասել է:
և bonus, bona, bonum, լու, և Բայց
եթէ առես կար կապել զնուաս, է
որ հոմո bona, կամ է հոմու նո-
նում առէ: զունչն ՚ի վեր ցցերալ.
որպէ և եթ չսփեալ Հանւոյ նորա
զգիսութիւն թոռինն: Հրաշնայ ՚ի
միու իւր, մարտին կարգաց նմա: և
նու համարի թէ իրօք ուսանյ ինչ
իցէ:

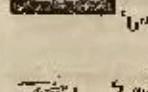
Կան Առա Բրան ընդ զունչն
Տերութեան երանէ ՚ի պինանի և
՚ի Անկախոր ՚ի 10 Կայսերէրի

Առ Բրանեա Եւրոպ:

Կան Կրոնուա, Բռն Ալբրուա և
՚ի Խանչուն:

Առ Ծուլուս Եւրոպ:

Կան Լուս ՚ի Ալ-Ֆին և ՚ի Արակուն
Առ Ծուլուս Եւրոպ:

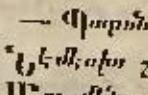

Կան Յարուման Յարս ՚ի Սինիափոք

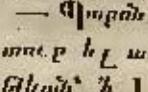
Առ Առաւ եւ Ըսկես

Կան Մերան ՚ի Անկախոր

Առ Յոււ Եւրոպ

— Պարսկ ՚ի ուկաս Գա ՚ի ուկաս
՚ի մասին շագենուսով Հաս այս ՚ի
Ուրմինայ:

— Պարսկ Պազոս ՚ի Աստուածա-
տուր ել առակ ուրբահորնաւ Տերու-
թեանն ՚ի Ապրեսհու: առեւարակոն
զործող,

ՀԱՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Յարդս Պարտի Մ. Դ. Ռազմիկանց
Արքայութեան Աշխատեց Համարդաց
Յարդս Պարտի

Յա ուստի խնդրեմ ոչ թ վեցը քանի ոտք գուշա-
թիւնս ունեն հարաբերութիւն ապահովաբար Ձերց
“Աղջամար” լուսութիւնի միջնաւ վաճա ծանօթու-
թեան, իսկ յու և ուստի զան քանդակերթութեան ու
մանկանց Խարթումանիւնութեան մասին ։ Այս պահու-
առնելաց և յայտ չնպահապար պարագաներ ։

Դ. Կողմանը զ 1857.

Առնեարք Հյանաց
Առաջարկագիր

፩ በዚህ ማኅበር የፌትህ
የፌትህ

Համ ուրամ Տեսակ ապրում թիւնուր առաջնական
հասցա քննուած թիւն Ապրում բարձրական շնորհանքներ գո-
լու մերը , պրորազմանուած թիւն ինչ համարդիք մի-
շել պրոյէ մասուրը , զի անցկատ միջ համարդիքն
մի Ապրու ու չափակի եւ առաջ մանեսնու միջ ու հե-
մարդուն համախառալ զի Չ մերունեան ու առանաւը
պարանույց խնդրուս առաջադրեն իւ այսու ունի
ընմայեր . Հայերեն ասաբին ան անջ ուղին , որ-
պէս և Ապրուի առաջ ասաբին անջ առին առին ,
իւ առաջնունիւու ու այ գեղեցիքի առին մեռու , անիւսու
այն պարզի նու ու նենու միջ ճնշմարդնեն առանու :

Պահու որոց այժմ ու բախտվենամբ ասել զի պի-
շեմ և մասունքն զան և բարեւաշու մանկութեց ի
ձեռ և բարդոցն անուղղագիտ պատուասմաննեն .
Ու ուսումնասար մասին չեք . Հանք է վարուած մը ը-
թանցու առ ի լինեց արդունի այս մասունքու .
Առ զան մու թէ մեռ զան կամ հանքու չկեն .
պետք մերս բարեք և աւանակեն որ կարստափք
վան այստեղ լինեց . սիրեն կինեն . մերս
գոյաւաւետառց . բարի նախուն կարցան . մերս
ընկերոցն , պարաւուք կինեն . մերս մերսոց . և ի
պարաւուք . քաջակերու թիւն կինեն ուստի . որով
ի ներս եւ երանան և Ըստուք կառա ու ունի ծառ-
կետ ի սկզբ մեր .

SPECIES.

արդ Հարդինեկ ակնկալեալ լինէր
աքնահօս , և ասի թէ թագա-

Առ աեղոյն հանգերձէր ընդ յս
ուաջ գեալ նմա երից աւորց ճակա-
պարհու, և զերիո վառս պատրաս-
տէր յընծայ. յորս ուրոյն դրեալ էին
Վ լեշաւ Փերուաց և Ալբրցօն.

ՕՐԵՆՔՆԵՐ

Ամայս երկու թուով յիշգլեցան
լրտգրի ընթերցաք . թէ Արքին Մե-
ծութիւն Հաւոյի կ Բարձապահ՝ ու-
սանէք զի՞ խթայ՝ կ Հայէ միաջէ , որ
իշխէ գուտասի իրիք՝ ի հարաւային
սահմանս Բարձայից , և Հանայը յար-
ժաթ փախել դրաննայն պղնճած Տէրա-
թեան իւրագ .

Այսինքն է Պարսն Մկրտիչ Յավաշի
Մինու—որ Աստուծոյ ազրմաւթեամբ
այնքան սիրելի ընծայոց գվամատակ է որ
յաջ Երբին Սսիւծառիկ Մեծութեան՝
մինչ յետ Երբին Գերազանցութեան
Արդար Մանուկուն՝ Ասպետի ,
առաջին հանդիսացաւ ի մէջ ամենայն
Օտարազդի իշխոնաց Բարձաւունիի +
— Բարձրամ ախրութեամբ յնթերցուք
ի ներքին լրագրի թէ Փոխ քաղաքա-
պետ Առանգունայ սեստի իմն պատ-
ճառահոր տարօրինակ խառութեամբ
և անվայցելու և եղանակաւ կոչեալ
առ բնիքն զմի յերեւելի Հոյ վաճա-
ռականոց տեղուցի՞ “ իբրբե ընդէր
զարժար երկրին գնիցէ ” ” զար չեր
զնեալ նորա : Մեր աղջի վաճառա-
կան Պարսնայը առքին բազր. ի դուռն
հառուցանեն “ Երբին Գերազանցու-
թեան արդարամիր Բարձրագետին
Առանգունայ + և նա կոչեալ զՓոխ
իւր Հրապարակու կըսամբէ , և պար-
աւուրե զնա զիջանել և զիւզութիւն
նոնդիրել զանիբաւեալ Պարսնն :

Ալեքսանդր էր մեզ մօսաւանդ ուր և միտքանաթիւն ազգի մեջց ՚ի Բարս. մօսանն , ընդ հովանոսուրութեամբ ՚Արքն՝ Ասկետառիկ Վեծութեան Հաւայի , որոյ ուշաբհ գրինեւ մաք ծաղկի ըստ մեծի մասին : Բայց առանել սիրելի լիներ մեզ , եթէ Հաւատազիմք և պաշտօնեայք Ա եհափու Ուսողաւուրին՝ որք զառաջն արտունութիւնն ինաւանց և զիժութեան նորա վայելն , տարածէն զնոյն առամնայն ազգ իւրեանց ընտկեալ ՚ի Բրմաստան :

ԱշՅԵՐԵ

ԿՈԼՈՐՔ — Վակվեկար անուն զարդապնու ոնի հարեւանցի յեւելով ՚ի բարողին՝ զնաւարումն արիզական յին անցեալ . Հակոտեմբերի գուշակեաց թէ ինն մասնաչափով Հուլյ մատչէր արեգակն լունի , և եթէ սրոտահմասք եւար հարկանէին՝ այնքան սաստիկ ցնդէն զմիմնանս . մինչեւ ծովու եւալ և ցամաքին կիզուլ :

Ճարդովուրդ Կոլորքայի հաւատաւ լու մնաւեացն այնքան վհաստեցան , մինչ կապ տաք հասարակոց դ ործաւ նութեան . ծերունիք ՚ի հեծութիւնս , և որուաւունք ՚ի պարասանս խոնարհեցան , Ամենայն ոք այսովուի անկասարելութեամբ ակն կախոյր կատարածի աշխարհին :

— Կա՞տէ : Այս ոնի ՚ի կախազնն հայուալ ՚ի կանոնի ջրեքակ բարակ պարանաւ , ոյլ պարանն բեկաւ և ինչն անկաւ ՚ի գետին : Խրիստոդ անդամերեքասկ պարանաւ կախոյրու , ոյլ ըեկան , և նորա անկենալ ՚ի վոյր քերթեաց զգլուին : Որք միանդամ անդր կոյին Քրիստոնեայք . յոգաց հանին :

լիդ այն , և ինկոյն Պարոնայք Կրշա , Ռդամն , և Առաջման հասին առ Նրա բանանուար աշխարհին , և նու արգիլ զիախումն զայն օր :

— ԺԱՆԻՔ ԽՈՇԻՆ + որ զարգարեւ երբեմն զինուու Բառզգոյ ՚ի իցն Աշխանցուց , կամ զինմիթ Երիմանթին ան Վարազուն + ցոյսվայր ՚ի նախատինս հաւատոյ և լուսոյ Վեծին Բրիստիոյ՝ որոհարներ ընդ գնդուտ . միօվ զօրոցն Անդզիացոյ՝ վերտառերոց Գունդ կանգեաց ՚ի Տ. Հոկտեմբերի յանձնեցաւ սեզհական տերասոց իւրօց + Բայց անձնան :

ԾՐԵԲԵՍԵԿ

Գրեն ՚ի Վակիաթայ թէ ՚ի Ուուստուկ , երից աւուրց ճանապարհու հեռու ՚ի նմանէն՝ ուստի սովորաբար առաջը Վաշկոթ զարմաւ իւր և զոյլ պատուզու , զամն հօմն կոմ ութն անընդհատ երաշու եղէ , ոչ դունեայ ցոզ մի անձեռնց ցովերով ՚ի նու + Ուստի պառուզք , որք են սոսկ կերպակուր բնակչացն՝ թանկացու յոյժ յոյժ , Ասի թէ Խմանն Վաշկաթայ արգելեալ եցէ զբանալ արմաւոյ՝ յոյժըւր + յանձնաւ Տեւեցւ . 21. Հ.Դ. :

ՊԵՐՊԱԿԱՌԱԾԵԿ

ԲԱՄՐԱՑ — Այսուի թէ՝ ՚ի պատճառք անցեալ խոլերոյին անդորք մասցեալ անդոց և անդաստունաց աշխարհին՝ մեծ սղութիւնն կերպակոյ եղեւ

— Եթէ հիւ ողջու , ևս ճակատիւ թէ՝ և միշ զիւշէնի պատճառքուն ՚ի Աւուլուն իւղի յան պարզուն , այսուն եւնի յանաւանքն՝ Շառադուք . Ցուրք Վարազու . Ապառաջիկ նորունի , այսուն նորուն ունու շնչուուն . Վառուք , և այս ՏԵ՛Կ՝ ՚ի ճոն . Ո. Չ. Բառյերէնն ՚ի հոռ . Պարս ևս ՚ի նոր և Անդիուն գրու նորս :

ի Քարոյ , և անոի անցեալ ի Տուշեալ և ՚ի շահակայս նորա մինչև ՚ի Քաղիւն և ՚ի Շերազ՝ բազմութ վըտնգեցց դժողովու բառ աշխարհիւ :

Անրով օրինակ մարդասիրութեան ունիմք յանցս Ամեներան Եսթնեաց մերոց , զի յայսպիսի գէպս նուս բարձեալ արմաւեք առաքենին ՚ի Շահոց Պարսից վաճառել անդ առք զնով ՚ի յիւթիւն և ՚ի կետն բնուկչոց երկրին ; Խսկ այս եթէ գննէ երկուք ՚ի վաճառասանց Աղջի մերոյ և Պարսից համաձայնեացին ՚ի միջի յւրեաց զայն տանել , և թէ մասնաւոր շահ ինն ես ՚ի մերոյ բարդեացին : տակաւին մարդասիրութիւն և Հայրենասիրութիւն ինչ արաբեալ Համարին :

Դեռ ևս կենդանի կայ օրինակ լուսուորեալ ազգին Անդուիացւց՝ որով ուկնեցին և ոզննն կարու Հայրենեաց . ահա ՚ամին և ՚այսպիսեաց Հետեւ արժան է մանուակը՝ քան թէ շայլ ծախու ցն :

ԱՄԵՆԱՓՐԵՉԵԿԱՆ ՃԵՄԱՐԵՐԵ :

ԱՆՑԲ

Երևարտ Բնաւուրայան Հարցանանաւեան Աւանեաւ Ամենագիւնաւեան ճեմարանին . որ ՚ի նոր Զազոյն . Աւանեաւ 1847 ՚ի 20 Յաւիւ ամառ :

Այսով աւուրբ նախ քան դորն ունամանագրեալ յաւելի քան զերթունաւուն Տօմակ Հարութեանց Առաջեցու ՚ի վարժապետն Շեմարանին . առ Արազան վանականն , Արբակրոն Քահանացն Համայնք , և Պատուելի Պարսկայս , յորոց բազումք ՚ի ծնողաց Աշակերտաց Շեմարանին . և առ Շենակրօն Արատուն Արբատ Համար Արբայ կատարինեաց վանացն կուսա-

նոց : ինդրելով զներկոյս թիւն նացին Համայնց առ Շեմարանն :

՚ի Հետեւ տօւուրն , որ էր ՚ի 20 Յուլիսի տօնոց (ըստ նոր Տօմարին) ՚ի ժամադրեով ժաման : առ Անտիպրուսիկան Հոգւովի ժաղավեցուն Հրաւիրեալքն (բայց ՚ի քանի մի անձանց .) և ոյլք բաղումք ՚ի Շեմարանն : Յոյշում միջոցի և վեհափառ Ասպետապահ Յովհաննես Արք Եւսին կոպոս՝ Առաջնորդ վանացն մերց բարեհանձեալ սրասուեց դՇեմարանն իւրով գրախանմբ :

՚ի հայուս Արքազան Արք Եպիսկոպոսին Յավհաննու վԱթան իւր , յետ բովելից բնչ : Երդեցու ներդաշնակէս յինունց նախակրթեալ քաղցրաձայն տղայց՝ յաշակերտաց Շեմարանին , Աղջթքն Առաւուեան Շեմարանին : յաւարանին , Հրաւիրեցաւ ՚ի վարժապետն Արբազան Համարան Առաջնորդն առնել զքնութիւնն : ընդ որ բարեհանձեալ ՚ի որին Բարձրութիւնն սրաս ցդանն Առաջն ՚ի Քերականութեանց և Քրիստոնական վարդապետանեանց : ՚ի գոտնին Արբազանին զՅառաջադիմութիւնն ՚ի նորա , ընծայեաց Պարգես նոցու բառ արժանեաց յւրաքանչերոցն զԱռաւեան մի Հայերէն : օրհների զնուսա : Ազրու Հրաւիրեցաց Արբազան զՊատուելի Արքաց Մահամագ Ալի Պարսկացին (որ էր մի ՚ի Հրաւիրելոցն ,) առնել զՊարսկականն , որ Համեալ՝ ետ բնիւթունուլ Աշկերտացն զՊարսկերէն : ընդ որ եցոյց զՀաւանաւթիւն իւր գովեստիւք , Յետ ընթերցման Պարսկականին յնթերցման զՀայերէն Ուարդաննութիւնն : Յաւարաիլ Հարցաքնութեանցու : ընթերցեալ եղե Շատ մի : յորի-

նեալ յԱշոկիբառութենէ Շեմարա-
նիս 'ի պատիւ և յԵրամազիսու-
թիւն Աղօւալուք ք Աղջաւէր Գրի-
գորին Ասմին՝ Հիմնողի Շեմարա-
նիս : Յեւ աւարամնն ճառին՝ երգե-
ցու ՚ի նսխագրեալ յԱշոկիբառուց
երգին “Գերասոնն” քաղցրադպյան
երգնուկու առ ՚ի ներքող նոյն Հիմնո-
ղի : և ապա այդ միւս երգ “Յաշ-
թանակ Հոնդիսի” ՚ի պատիւ Գե-
րազանի Աղջաւէր Տանն Ամեանց,
և ապա ՚ի վերջ ամենայնի երգեցու
Աղօթք երեկոյեան Շեմարանին :

Երալեզու դործք և ցուցակ Ա-
շոկիբառաց Շեմարանիս : կային օրգե-
սեալք. ՚ի վերայ սեպանյն Հանդէպ
Աթուցին Բարձրագալատիւ Արրաջն
Արք Եպիսկոպոսին ՚ի տեսութիւն
ամենեցուն : և յորոց ընտիրքն ա-
ռաքեցան տատի առ Պատուիկի Պնկե-
րութիւնն Արարատունի Կայիսթա :
՚ի տեսութիւնն Պատուիկի Աւաննա-
սիքոց և Աղջաւիքոց : —

ՃԵՅ. Դ. ԳՐԵԳՈՐ ԱՌԱՐ

Ահա ժամ բորեպատեհ Համեադ
՚ի մել բերեից այնէ զիքրու մեր,
և Աշոկիբառակիցը իմ : Օ ի ահա-
ւուսիկ Աղջաւէրք բազումք զօւմա-
րեալք ՚ի սրանի մերումն Դարրոցի :
կացին ՚ի զնին Հապունին թեանց
մերոց Աւաննաց, Աւանի և մեզ ժամն
բարեգեալ, գեղարդուումք զոյեստիւք
ներբոյի զնչմորին Աղջաւիրութիւնն
մերումն Անծէ Բարերարին՝ զՊար-
բիգորին ասեմ Ասմինաց : և դեռան-
գագին զԱրք Հայրենեց և Աւաննաց
որք մի քան դմիներբազ գերազանին
ընծայեն նմա :

Կոմի զՃՄարիտ Աղջաւիրութիւնն
նորա ասցուք բուռն : զի վառեալ

եռանդազին Ճշտուիտ Աղջաւիրու-
թիւնն ոչինչ արիտուր արժանի Եկիտ
իւրումն Հայրենեց և Աղդին ըայց
մույն զուումն ամենաբարի և Համօրէն
ազանց ցանկութիւն, վասատիելուլ յերկիր
մննդեան իւրոց՝ յարկեանց իւրոց գԱ-
մինափրկչեան Շեմարանն մեր զոյս
ասեմ : իբրև զանման և զյուերժա-
կան պարգե իւրումն Հայրենեց
պարգեեաց յադուա իւր ազգին :

Հան ոէ քանծայի : ահա տրիտուր
ոնցուզական : ահա յիշառակ շքեպա-
փոյլ և անթիւ : գանձ անկողոպանե-
մի : զոր պարգեեաց ազդի իւրում
և Հայրենեց : յօրու արև գակնապէս
փոյլի նարուն Հայրենափրութիւն :

Ապա զերազանց զուու Թասիրու-
թիւնէ նորին, որ բնեքնին գամեաս
ինն է գլխովինն որոց զնա ժամեցեն :

Օ որ և առ քաջ ժամեցեալ՝ զիսոց
զի տա և միայն Հիմն Ճշմարիտ եր-
ջանիրութեան ամենայն մարգոց : և մի-
միայն ակն յառաջութիւն թեան ազ-
գաց : Առ զմարզին ՚ի խորին ազի-
տութիւնէ աղոտեւ և բւռաւոր առ-
նէ : որպէս որք աւաննմք պիրճացեալ
գտնենին նման են պայմառագյան աս-
տեղաց : որք լուսապայծառ շողու-
զաք իւրեանց բառուութեն զոտարածու-
թիւն երկնից ՚ի մման գիշերց՝ որով
զուարեանան տեսողք : և որք ագետք
յուսմանց՝ չղեւանց նմանին : որք չե-
րեին ուրիք : բոյց ՚ի մման գիշերի՝
և յոչինչ պիտանացու : Եթէ ար-
դարի այլպէս է : որպէս և է իսկ :
ապա ուրեմն և Ճշնորիտ Աղջաւէր
այս : երկնային ասաեղագորգ շողու-
զափոյլ պուստուրութիւնն զիտելով
և ճանաչերց, զՀայրենին իւր և
Պարք Համանան երթիցն ցանկացաւ
և ուրեաց առնելլ : որպէս և արարին
իօկ : Ահա ձեզ ուսումնափրութիւն

ամենափոյլ, ահա ձեզ ուեր անզու-
գական, ահա Ձեզ պարզի լուսեղէն,
դուք լինծայեց իւրամբ ազդի և
Հայրենեաց Ավարձագոյն և խո-
հական խօրհրդաց սորին, բարձ բար-
մագով և եռակագին Ազգասիրու-
թեան սորին :

Եւ զմէ արդեօք 'ի լուր բազմա-
կանոց մի առ մի գիտատակն նորա-
բարի, որոյ գոմաւթեանցն բազմազ-
տիկ կարառանձն բանք ասաէն, ար-
ձանագրեցից. Նու դար ձեղին իսկ
քաջազիտակ գոլով՝ Ազգասիրական
Հոգւով միտքանեալ ժողովեալ էք
ասու 'ի վայելել :

Ապա ո՞լ Աշոկիբառակիցք մեր,
ահանելով զայսըն բարից զՀ նորհն
' Արին առ մեզ, ենինք երախտագիտ
որտիւ, խոստափնենցնք զբարեբա-
րութիւն նորո զմէ տա մեզ: Պատ-
ուեցնք զՅիշտառակ նորա, և մադ-
թեցնք չ Ամենուկալէն Ատուռայ՝
արժոնի առնել զնու իւրամբ քաջը
և երանաւէտ սեմանեանն, և զՄե-
ծութիւն նորին երախտեաց, գրեա-
ցնք անջինչ և անմառանուին չ տախ-
տակս սրտից միրոց: Հայցենցնք
յԱսու ծոյ զյու Երժական Հաստա-
տութիւն միրու մո Պալլոցի՝ յադուու
Ազրիս 'ի յաւել բժական և 'ի շքեզա-
փոյլ յիշտառակ սորին Հաստոյի:

Եւ յետ խոստափներոյ զբախտիս
Հիմուոյի Պալլոցիս մերոյ՝ եկայք ե-
րախտագիտ որտիւք խոստափնենցնք
զամենայն զայժմաջան վաստակի Պաեր-
զքօն վարժապետին այսինքն է Մե-
ծաղատիւ Յավհանու: Օ օրսիրհուց,
որ սերմանեալ 'ի մեզ անխնոյարէն
զուսմանն մեր՝ և գարմանեալ հոդ-
ով չոփ, որպէս վայել իսկ և խո-
հական վարժապետի՝ մինչ երեր հա-
սոյց զմեզ յայս վիճակ՝ իւրալ Պահ-

ընտիր կարգադրութեամբ քն: Օ ի
ապաքէն յայտնի իսկ և ամենեցուն
թէ քանի վաստակոց կարօտանան ուս-
մանց յօսաջագիմութիւնք: և կամ
քանի համբերութեանց կարօտին խո-
հական վարժապետք, ով մարթացին
զուսմանց զբաղցնութիւն ջամբել 'ի
միու աշխիւրտոցն, և հաստատուն
արմատոք 'ի նորա հաստատել զբա-
յացան վաստակու իւրեանց, զոր և
մեզէն խոստովակմբը երախտագիտ
սրուիւ: և 'ի փոխարինութիւն բաղ-
մարդի նորին վառաւակոց, չունիմք
զարժառուք ինչ մասուցնել նմա-
սոյժմիկ. բայց միոյն երախտապարտ
գնելով զանձնու մեր նորին մմծաղցն
երախտեացն, առ բազմագութիւն Աստ-
ուած մատղեանօք հայցել: 'ի զփո-
խարէն սորին երախտեացն Հասուացէ:
յանսպառ բարեաց իւրոց 'ի խնդու-
թիւն նորա և մեր ամենեցուն:

ԵԳԻԿՎՈՑՈՒ

Աին ոմն Յայն ազգու, ուրացեալ
զհաւասն ի Պամակու, և վերատին
ընկալեալ զոյն յԵղիսկոտոս՝ եր ընդ
պաշտոպանուք Պահապահատան Անգղի-
ացոց, յարմամ Ուռափոին Եղիպ-
ատուի խնդրեաց զնու անտի, մարդ-
ման Պահապահատան առաց, թէ Հրա-
վարասի ' Արին Ապյուրական Ան-
ծութեան Օսմանաստանի տուեալ
Արք Սասպիօրդ Աանինդայ, խիղճ
մուց ինոչն, և օրէնք ընութեան իսկ
արդար կացուցանեն զնա 'ի զզուլ և
ի գառնալ իւրամբ առ նոխնի հա-
ւաս իւր և յարին, Ուռափոին ա-
ռաց, ' Այդ ամենոյն բարի և բա-
հական, բայց մեր գիրք (Այլուրան)
զընդէմն հայուցին և' զա՛ պատառ
խանեաց նմա Ապարդման Պահուղա-

նատանի՞ գիտ այրեմ զգիքակ՝ որ
ընդգէմ հրամայէ բարւոյն և բանա-
ւորին :”— Ի՞նչ երանութիւն լինէր
ամենայն հասարակութեան աշխարհնի ,
եթէ զայս առել կարեին՝ ոչ միայն
թարգմանք կեսպահատանց՝ ոյլ և ա-
մենայն մարդիկ : Ե՛րբ իյէ զի Բան
և Բարին լիցին օրէնք աշխարհի :

ԿՈՍՏԵԳԱԿՈՒՊՈՒ ԻՍ ՀԱՅ ԹԱՅՐՈՒ

Առ պահառութեան աղջային 1 բ-
րագրոց , որը ասարւազտակո հայոն
ըստ հետո իւրեանց՝ թարգմանեմք
յամայս չորս թուուլ յինուիշման լը-
քաղրէ՝ զանցո Հայ թատրոնի առելը
է 1 'Օքզրիքտիւ Վրանակս թագը-
րէն թուելը 7 Օգոստ . 1847 :

“Եւ ինձ երեխ յարարս Աբեեւեաց
ի Աստունդնւարովիս , և այս Հակո-
մառունն մանահելըց զքուանոն ՚ի մէջ
ժողովրդեան՝ օդտակարակյն է յշտ
Տէրութեան թուըրքաց :

Օնորը թատրոնէ Հայոց խօսիմք,
ընդ մերակացութեամբ Վարսն Յով-
հաննիսի Դասպարեան , || որ ինքնին
ամբարտակ ինձ է ուժոյ , կամ նոր
ոնն Հերբուլէն : || և զիեւբասմաց
նորա ամբովզ ՚ի Հայ որենոյ :

Արարտութիւնն՝ ՚ի չորս մասունս
քամանի : Եախ յառաջնունն Աբ-
եւուսուորք Հայոց զուսպ զգիցեսուլ
Հանդիսն պարաւ և մարզա ազդիւտիւ:
Երկրորդ նուիցին զժամ մի՝ միմասա-
կանութեան Աստուրոյի , որ աւարտի
ի Ֆիջիստակութիւն : զոր ոյիքան քսջ
Հանդիսէ Ակրոիչ՝ մինչ զամենե-
սին ՚ի ծազր Հեղձուցանել , Բնդ-
Հանդապէս խօսիլով՝ ՚իւ թէ կոմմ ա-
ռարիոյ այոր մեջկատակութեան են՝
պատմութիւն՝ Վապորինի Աղեքոսի-

զրի Առեծի կոմմ թխագտուորացն Հայ-
ոց : Եւս և * Յահանինք իսկ սուրբ
զրոց՝ որպիսիք են Ե՛ր Արքոհամ :
Յակոր և այլք , մեծաւ զերաղանցու-
թեամբ տևելու լինին ՚ի Հայոց (որք
են ժողովուրդն առնեն ին բարեպաշ-
տոնք) ՚ի կենդանի օրինակս Հաճե-
լոյ և Համազելոյ :

Պատկիքք զանազան հանդիսանայի
տեսարանաց ապաղքեալ քամանենն ըլ-
նակչաց Աստունդնու սլորիք + սրով
հանօթութիւն ասանան պատմութեան
երեցուցեալ անձանց : Հանատակաւ-
թիւնք Պարսն Յափհաննիսի Պատ-
պարեան յոյժ Հաճոյ ընծայիք յաշա
ամենայն թխուըրքաց . որպիս ՚ի հանդի-
սն կատարելոյ ՚ի քան ամայոյ՝ ա-
ւելիք քան զհագոր հինգ Հարիւր հա-
գիս ժողովզեալ էին :

Ուագաւորմայր Արյունըրուհին որ ,
և պաշտպանու Հի թամերականաց այ-
սպիքի՝ ուր երբեք և գեղ եղեւ նոյա
կատարել զհովութեան ՚ի թատեր Ար-
քունեացն՝ արձակեաց զնոսա յատուկ
բարեհաճութեամբ իւրով : Ահմագ
Վաթիհ Փաշոյ՝ որ գրեթէ երկրորդ
դրսի ՚ի պաշտպանու Հայ Ձաւերա-
կանաց , յառաջադրեալ է կառուցա-
նել զիթարոն մի ՚ի Ակիւտոր , և
զմէն մի յիւրաքանչիւր դիմուտ որ քա-
ջարս Օտանաստանի :

” Եւ վերջ ասեմք , զի յանդիմա-
նութիւնք Պարսն Յափհաննիսի Պատ-
պարեան՝ արգարե դմայրաբարք են
՚ի բարձրագոյն ասարիննի : և յու-
սամք . զի այս մատորական շարժումն
Հայ աղլին՝ յորդորելոց է զընդհանուր
կարեկցութիւն :

* Երանի թէ ու : Ա : Տ. Ա. Ընկերութեան .
Հայոցու պարագանեան ուսութեան ունէ
Ա : Դ. Թաւութեան Ակադեմիա :